

Oponentský posudek na diplomovou práci:

Mgr. Marek Havlíček, Burjatský šamanismus.

ÚE FF UK, Praha 2006, 121 s., foto přílohy, 1,2 MB elektronická příloha na DVD (film, foto, mapky)

Zájem o kulturně odlišné duchovní projevy, tj. východní náboženské kultury, kultury „přírodních“ národů, tedy i o šamanismus, který byl na sklonku minulého tisíciletí v naší společnosti a v celé Evropě velmi silný, se přenesl i do badatelské oblasti a vedle prací, které chtějí vyzvednout tyto hodnoty a doplnit jimi „západní“ kulturu vznikají i studium „vědecké“, snažící se tyto jevy objektivně popsat a vyložit. Do tohoto rámce, a řekněmež, že není to v evropském ani v ruském prostředí ještě dnes samozřejmostí, spadá i předkládaná studie o šamanismu Marka Havlíčka. Protože tento jev u nás sledovatelný není, vydává se za ním do prostředí, které je dnes pro etnology vel mi přitažlivé, na Sibiř, konkrétně k mongoljazyčným Burjatům.

Studiu burjatského šamanismu se M. Havlíček věnuje skutečně dlouhodobě, důkazem je už jeho zdařilá postupová práce. Od jejího obhájení urazil autor další kus cesty k vytvoření velmi zdařilé monografie. Je založena nejen na znalosti literatury, ale také na vlastním pozorování a terénním etnologickém výzkumu.

Diplomová práce vykazuje přesně takovou vnitřní strukturu, jakou podle předepsaných propozic má mít. Vymezení předmětu práce, zhodnocení literatury a objasnění základních pojmů, charakteristika zkoumané oblasti v úvodních kapitolách. Literatura zde použitá odpovídá autorovým záměrům, jde vesměs o publikace nejnovější a velmi kvalitní.

Vlastí pojednání o šamanismu se správně vystřihává předstíráním „systémového“ přístupu, jak nešťastně učinila před časem ve své studii o nanajském šamanismu T.D. Bulgakova (2001), zde se hovoří o struktuře šamanismu a analyzuje se triáda představy, obřad, šaman.

Popsání duchovních podstat světa *ežinů*, obřadu i postavy šamana je věcné, je činěné střízlivým a přesným jazykem a přitom je velmi čtivé. Střídáním různých typů písma v odlišení jazykových mutací jevů se stává text přehledný a čtenář se v něm dobře orientuje.

Seznam literatury obsahuje všechny nejdůležitější položky, po formální stránce ne bez závad. Stejně tak i seznam residentů.

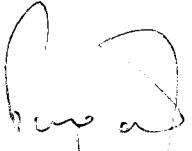
Zvláštní kategorii této práce jsou brilantní přílohy, jednak tabulkové a foto přílohy připojené za textem, jednak přílohy v elektronické podobě, včetně elektronické kopie práce. Tato část práce rovněž představuje obraz, jak diplomové práce budou muset vypadat, aby odpovídaly nařízení děkana č. 25, ohledně diplomových prací. Nicméně musím zde vyjádřit znepokojení nad snadnou kopírovatelností takovýchto prací. Bude to vyžadovat absolutní přesnost a důslednost v evidenci a formě uložení a výpůjček diplomových prací.

Havlíčková příloha je velmi obsáhlá (asi 1,2 GB), vedle fotografií obsahuje i 25 min. autorský film současného šamanského obřadu. Vše je technicky velmi kvalitní a jen podtrhuje mimořádně dobrý dojem z práce.

Autor beze zbytku splnil cíl, který si předsevzal. Jeho práce je orientována fenomenologickým směrem. Studium šamanismu jako společenskému fenoménu se nezabývá, to by mohl být problém řešený v budoucnosti, stejně jako vztah šamanismus-buddhismus-pravoslaví.

Hodnocení práce je zcela jednoznačné – výborně.

V Praze 18. září 2006

J. Pargač, posuzovatel